

**§ 16 b miljøtilladelse af svineproduktionen på
Mintebjergvej 29, 6470 Sydals
Med flexgruppe**

Meddelt d. 3. januar 2019
Meddelt af Erhverv & Affald
Sønderborg Kommune

Registreringsblad

1. Basisoplysninger

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	77503811
Husdyrbrugets navn	Mintebjergvej 29 - Hans Hansen Laue
Beliggenhedsadresse	Mintebjergvej 29
Postnummer	6470
By	Sydals

Ansøger

Ansøgers navn	Hans Hansen Laue
Ansøgeradresse	Skovbyvej 57-59
Ansøgerpostnummer	6470
Ansøgerby	Sydals
Ansøgetelefon	40308762
Ansøger-email	hhlaue@gmail.com

Konsulent

Konsulent Cvr	25160428
Konsulent virksomhedsnavn	Landboforening Syd
Konsulentnavn	Anne Lausten Hansen, LandboSyd
Konsulentadresse	Jens Terp-Nielsens Vej 13
Konsulentpostnummer	6200
Konsulentby	Aabenraa
Konsulenttelefon	20213138
Konsulent-email	alh@landbosyd.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5400017660
CHR numre	94909

Matrikler på eiendomsnummer

Tilladelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune

Landbrugsgruppen

Erhverv og affald

Rådhusstorvet 10

6440 Sønderborg

Sagsbehandler: **Susanne Bigum Mortensen**

Sagsnummer: 18/40256

KS: ANTN

Indhold

1	Kommunens afgørelse	4
1.1	Udnyttelsesfrist og kontinuitetsbrud.....	4
1.2	Offentlighed.....	5
1.3	Lovgrundlag	5
2	Vilkår for husdyrbruget	6
3	Indledning	10
3.1	Ikke teknisk resume	10
4	Vurdering af husdyrbruget og det ansøgte.....	11
4.1	Husdyrhold og stalde	11
4.2	Gødnings- og foderopbevaringsanlæg	12
4.3	Råvarer og hjælpestoffer	13
4.4	Energi- og vand-, og foderforbrug	13
4.5	Landskabelig vurdering og overholdelse af afstandskrav	16
4.6	Planmæssige forhold	19
5	Ammoniak, natur og bilag IV arter	20
5.1	Ammoniak og natur.....	20
6	Bilag IV arter.....	23
7	Husdyrbrugets lugtemission	24
7.1	Andre genepåvirkninger fra husdyrbruget	26
7.2	Affaldsproduktion	29
7.3	Gødningsproduktion og –opbevaring	30
7.4	Reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT	31
8	BAT (bedste tilgængelige teknik) på husdyrbruget	32
9	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning.....	34
	Bilag	36

1 Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøtilladelse efter Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. § 16 b på Mintebjergvej 29, matrikel 9, Mintebjerg Hørup, til godkendelse af svineproduktionen med de stillede vilkår.

Sønderborg Kommune meddeler tilladelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer at miljøtilladelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Tilladelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af ejendommen. Tilladelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunens vurdering og generelle lovkrav.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med godkendelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrbruglovens¹ § 42.

Der er ikke med denne miljøtilladelse taget stilling til evt. tilladelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Miljøtilladelsen omfatter hele husdyrbruget.

1.1 Udnyttelsesfrist og kontinuitetsbrud

Miljøtilladelsen skal være udnyttet inden 6 år fra tilladelsen er meddelt. Tilladelsen anses som udnyttet når byggeriet er færdigmeldt. Hvis tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet. En udnyttet godkendelse, tilladelse, eller afgørelse efter anmeldelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år¹. I forhold til tilladelser, hvor produktionstilladelsen er meddelt i m² produktionsareal, forudsætter udnyttelse, at mindst 25 % af det godkendte, tilladte eller anmeldte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt, og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene eller andre krav f.eks. økologiregler, som husdyrbruget er underlagt.

¹ Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1020 af 6. juli 2018

1.2 Offentlighed

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af tilladelsen gennemført en nabohøring af naboer i konsekvensområdet for lugt i perioden fra den 7. december 2018 til den 21. december 2018. Der indkom ingen høringssvar.

Miljøtilladelsen er meddelt den **3. januar 2019**.

Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 3. januar 2019 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at den meddelte tilladelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen.

1.3 Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 1020 af 6. juli 2018 (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1021 af 6. juli 2018, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Der henvises derfor i øvrigt til:

- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 1076 af 28. august 2018
- Bekendtgørelse nr. 966 af 23. juni 2017 om miljøbeskyttelse
- Bekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017 om naturbeskyttelse
- Bekendtgørelse nr. 844 af 23/06/2017 om miljøregulering af visse aktiviteter
- Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald
- Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune
- Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines, nr. 1611 af 10/12/2015
- Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2017-2029

2 Vilkår for husdyrbruget

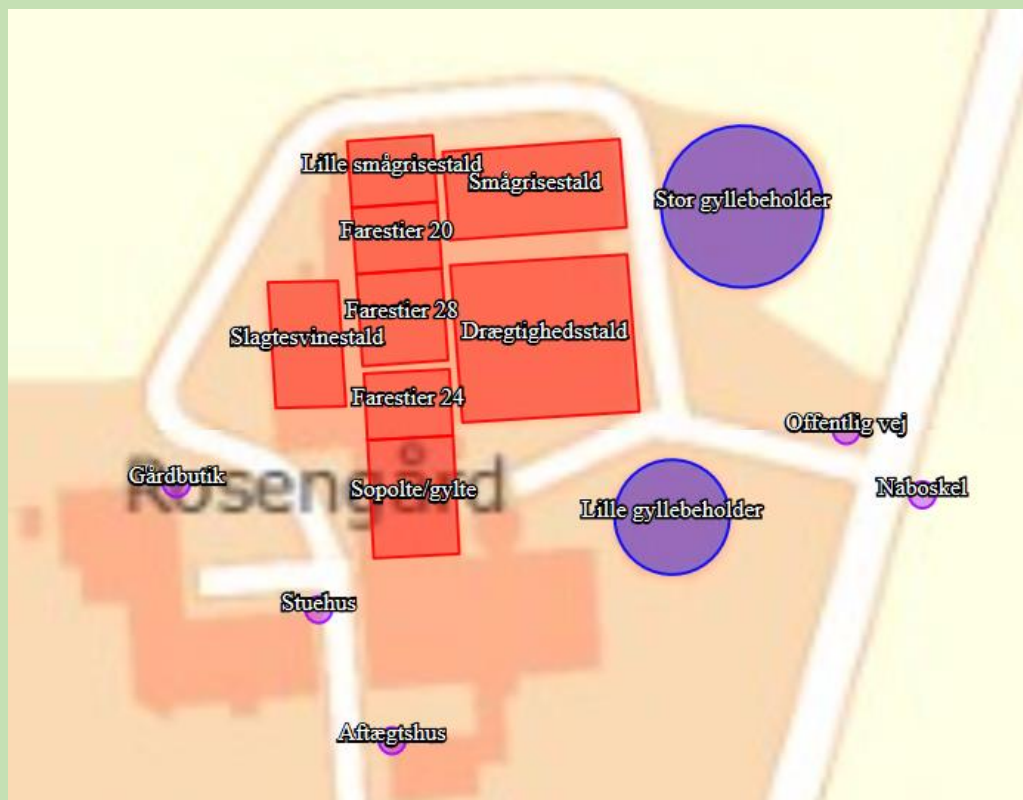
Denne miljøtilladelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for tilladelsen.

Generelle vilkår

1. Vilkårene i denne tilladelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra den dato hvor tilladelsen træder i kraft.
2. Godkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved færdiggørelse af bygge- og anlægsarbejder samt, at 25 % af produktionsarealet er udnyttet driftsmæssigt med en belægning på 50 % af maxkapaciteten.
3. Eventuelle ændringer i ejerforhold eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Sønderborg Kommune.

Staldanlæg og produktioner

4. Der må kun placeres dyr i de med rødt markerede stalde:
5. Husdyrbrugets produktionsareal, dyretype og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten:

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Slagtesvinestald	162	Mekanisk ventilation	6 m	(#89484) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv	0	115
Lille smågrisestald	104	Mekanisk ventilation	6 m	(#89486) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	84
Smågrisestald	288	Mekanisk ventilation	6 m	(#89488) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv	0	230
Drægtighedsstald	512	Mekanisk ventilation	6 m	(#89490) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv	0	108
				(#94727) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv	0	330
Farestier 20	104	Mekanisk ventilation	6 m	(#89494) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	84
Farestier 28	145	Mekanisk ventilation	6 m	(#89496) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	120
Farestier 24	104	Mekanisk ventilation	6 m	(#89498) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	86
Sopolte/gylte	186	Mekanisk ventilation	6 m	(#89500) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; 50-75 % fast gulv	0	147
Sum						1304

Affald

- Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
- Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
- Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.

9. Fast farligt affald som fx brugte olie- og brændstoffiltre skal opbevares indendørs i en beholder, der er resistent overfor olie og brændstof. Batterier, elsparepærer og spraydåser skal opbevares indendørs til de bortskaffes. Batterier opbevares i en syrefast beholder.

Råvarer og hjælpestoffer

10. Håndtering af dieselolie skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Energi- og vandforbrug

11. Hvis virksomhedens elforbrug overstiger 73.000 kWh/år skal der foretages et energieftersyn inden 1 år efter at elforbruget overstiger ovenstående. Besøgsrapporten fra energieftersynet skal fremsendes miljømyndigheden, og eventuelle forslag til forbedringer, som via en besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal udføres senest 2 år efter ansøgers modtagelse af besøgsrapporten.
12. Forbruget af el skal registreres en gang årligt i en driftsjournal, som skal fremvises ved ordinært tilsyn. Driftsjournalen skal opbevares i 5 år.
13. Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger 3.200 m³/år, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

Gødningsproduktion- og håndtering

14. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
15. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvløsende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Fluer og skadedyr

16. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter miljømyndighedens vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan miljømyndigheden meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres en handleplan med foranstaltninger svarende til de enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Støj fra anlægget og maskiner

17. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må på intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	8 timer	55
Lørdag	14-18	8 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 time	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Miljømyndigheden kan forlange, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden.

Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj". Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden. Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A). Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentation skal betales af husdyrbruget.

3 Indledning

Hans Hansen Laue har søgt om en § 16 b miljøtilladelse efter husdyrbrugloven, af ejendommen Mintebjergvej 29, 6470 Sydals

Der er søgt om en godkendelse af produktionsarealet på i alt 1.304 m². Produktionsarealet er fordelt på 1 slagtesvinestald, 1 smågrisestald, 1 stald med 1 sektion til smågrise, 2 sektioner til farende søer og en sektion til polte/gylte samt en drægtighedsstald. Ansøger ønsker tilladelse til en produktion af en flexgruppe bestående af slagtesvin og smågrise i de 3 sektioner med slagtesvin og drægtighedsstalden.

Sønderborg Kommune er tilladelsesmyndigheden.

3.1 Ikke teknisk resume

På Mintebjergvej 29 er der den 19. september 2013 anmeldt en produktion på 230 årssøer, 6.700 smågrise (7,3-40 kg) og 550 slagtesvin (40-110 kg). I forbindelse med ansøgning om ny § 16 b miljøtilladelse bygges der ikke nye bygninger. Sostaldene ændres til smågrise- og slagtesvinestalde. Nogle af staldene kan anvendes til både smågrise og slagtesvin, og er derfor ansøgt som flexgruppe indenfor smågrise og slagtesvinestalde, så der er større frihed til at foretage ændringer. Smågrisestalden er reelt delt i to lige store afsnit, men er indtegnet som én stald i husdyrgodkendelse.dk. Slagtesvinestalden er delt i tre lige store afsnit, men er også indtegnet som én stald.

Der ansøges om miljøtilladelse af et samlet produktionsareal på 1.304 m² fordelt som vist i tabel 1:

Tabel 1: Produktionsarealer

Stald	Produktionsareal (m ²)	Produktionsgruppe	Gulvtype
Slagtesvinestald	115	Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise	50-75 % fast gulv
Lille smågrisestald	84	Smågrise toklimastald	Delvist spaltegulv
Smågrisestald	230	Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise	50-75 % fast gulv
Drægtighedsstald	438	Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise	50-75 % fast gulv
Farestier 20	84	Smågrise toklimastald	Delvist spaltegulv
Farestier 28	120	Smågrise toklimastald	Delvist spaltegulv
Farestier 24	86	Smågrise toklimastald	Delvist spaltegulv

Sopolte/gylte	147	Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise	50-75 % fast gulv
---------------	-----	------------------------------------	-------------------

Produktionsarealet er det samme i nudrift og 8-års drift, som i ansøgt drift.

Husdyrbruget på Mintebjergvej 29 er ikke et IE-brug.

Ejendommen er placeret i landzone, ca. 1400 m til nærmeste byzone og 827 m til lokalplanlagt område ” nr. 3.1.001.T Vindmøller ved Mintebjerg”. Ejendommens landskabspåvirkning ændres ikke.

4 Vurdering af husdyrbruget og det ansøgte

Sønderborg Kommune skal ved meddelelse af en tilladelse efter § 16 b i husdyrbrugloven vurdere, om de ansøgte ændringer vil have en væsentlig indvirkning på miljøet.

Kommunen skal også vurdere, om husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensyn til omgivelserne.

4.1 Husdyrhold og stalde

Landbruget drives som et konventionelt svinebrug. Et oversigtskort over anlægget kan ses i bilag 1.

Af tabel 2 fremgår staldsektionernes størrelse og produktionsareal i m², dyretype, staldsystemer og miljøteknologi. Se endvidere bilag 2 for en udførlig skitse over staldanlæggets produktionsarealer.

Det samlede produktionsareal udgør 1.304 m² i nudrift og 1.304 m² i ansøgt drift.

Produktionsarealets størrelse og dyrevelfærdsreglerne bestemmer hvor mange dyr der maksimalt må være i staldene. Dyrevelfærdsreglerne skal til enhver tid være overholdt.²⁾

Tabel 2. Oversigt over stalde, dyretyper og miljøteknologi i ansøgt drift.

Stald	Staldstørrelse	Produktionsareal (m ²)	Dyretype, Staldsystem	Miljøteknologi
Slagtesvin	162	115	Slagtesvin og Smågrise 50-75 % fast gulv	Ingen
Lille smågrisestald	104	84	Smågrise toklimastald, delvist spaltegulv	Ingen
Smågrisestald	288	230	Slagtesvin og Smågrise, 50-75 % fast gulv	Ingen

² Bekendtgørelse af lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, nr. 56 af 11/1/2017

Drægtighedsstald	512	438	Slagtesvin og Smågrise 50-75 % fast gulv	Ingen
Farestier 20	104	84	Smågrise toklimastald, delvist spaltegulv	Ingen
Farestier 28	145	120	Smågrise toklimastald, delvist spaltegulv	Ingen
Farestier 24	104	86	Smågrise toklimastald	Ingen
Sopolte/gylte	186	147	Slagtesvin og Smågrise, 50-75 % fast gulv	Ingen

Ansøger har ansøgt om 1.304 m² produktionsareal. Der foretages fradrag i produktionsarealet for gangarealer mm. svarende til 301 m². Se bilag 2.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 4
- Vilkår 5

4.2 Gødnings- og foderopbevaringsanlæg

Gødningsopbevaring

Der er to gyllebeholdere på ejendommen.

Tabel 3 viser en oversigt over ejendommens gødningsopbevaringsanlæg.

Tabel 3. Gødningsopbevaringsanlæg

Type	Bygge Dato	Kontrol- Dato	Areal (m ²)	Volumen (m ³)
Stor gyllebeholder	1989	06.07.2010	383	1500
Lille gyllebeholder	1981	06.07.2010	150	600
Kanaler og fortanke				350
Opbevaring i alt				2450

Gyllen i gyllebeholderen omrøres udelukkende forud for gylleudbringning.

I tabel 4 fremgår opbevaringskapaciteten.

Tabel 4. Samlet gødningsproduktion ved forventet max produktion (ca. 2.000 slagtesvin (40-113 kg) og 11.000 smågrise 7-40 kg)

Gødningsbidrag	Mængde	Bemærkning
Gødningsproduktion inkl. nedbør	3.190 m ³	Håndbog til driftsplanlægning 2015
Samlet årlig gødningsproduktion	3.190 m ³	
9,2 mdr. opbevaringskapacitet	2.450 m ³	

Foderopbevaring

Der er 2 siloer som er placeret ved staldens nordlige og vestlige side. En 9 tons mod nord og 330 tons silo mod vest.

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer, placering af ny bebyggelse

Ingen

Samdrift med andre husdyrbrug

Husdyrbruget på Mintebjergvej 29, 6470 Sydals er ikke teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre ejendomme.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at den beskrevne opbevaring af flydende husdyrgødning opfylder kravet om 9 mdr. opbevaringskapacitet.

4.3 Råvarer og hjælpestoffer

Fyringsolietanken er opstillet i hjørnet mellem drægtighedsstalden og farestier 24. Der er ingen diesololietank på ejendommen. Diesololie leveres fra ejendommen på Skovbyvej 57-59 og opbevares i dunke i depotrummet.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at den beskrevne opbevaring af fyringsolie ikke udgør en miljømæssig risiko.

Håndtering af diesololie skal foregå således at spild kan opsamles.

På den baggrund stilles følgende vilkår:

- Vilkår 10

4.4 Energi- og vand-, og foderforbrug

Energiforbrug

Der er et jordvarmeanlæg på ejendommen som leverer energi til opvarmning af stalde, stuehuset og aftægtshuset.

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, gyllepumpe, drift af foderanlæg, fyldning af kornsilo, formaling af korn, øvrige elektriske maskiner samt forbrug i stuehusene.

Udtørring af stalde efter vask sker med dieseloliefyret varmekanon.

Der er LED-belysning i flere af staldene (drægtighedsstald, farestier 28, sopolte/gylte). I de andre stalde er der lysstofrør, der forventes udskiftet til LED med tiden.

Når/hvis ventilationsanlæggene på et tidspunkt skal udskiftes, vil der blive valgt strømbesparende typer. Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde (reducerer modstanden). Der er temperaturstyring og alarmer mv. på ventilationsanlæggene i staldene.

Forbrug i nudrift er oplyst af ansøger på baggrund af aktuelle forbrugstal og fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Oversigt over energiforbrug i nudrift og ansøgt drift

Type	Årligt forbrug pt	Skønnet årligt forbrug efter
El	121.828 kWh	ca. 122.000 kWh
Diesel	ca. 500 l	ca. 1.000 l
Fyringsolie	maks. 1.000 l	maks. 1.000 l

Som det fremgår af Tabel 5, oplyser ansøger, at det nuværende årlige elforbrug er 15.000 kWh i stuehuset og aftægtshuset (begge udlejet) og 35.000 kWh går til at drive jordvarmeanlægget. Elforbruget for selve husdyrbruget er dermed 71.828 kWh.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af Seges er elforbruget ca. 10 kWh pr. slagtesvin og ca. 2 kWh for smågrise (7-30 kg). Elforbruget jf. disse normtal for ca. 2.000 slagtesvin (40-113 kg) og 11.000 smågrise (7-40 kg) er på ca. 51.565 kWh (normtal skaleret i forhold til vægt), og husdyrbrugets elforbrug ligger dermed over normen. Dette skyldes at normtallene er for helt nye stald- og ventilationsanlæg, hvilket ikke er tilfældet på denne ejendom.

Jordvarmeanlægget har erstattet et tidligere forbrug af 20.000 liter fyringsolie til opvarmning. Efter etableringen af jordvarmeanlægget har der ikke været behov for at supplere med opvarmning med oliefyr. Hvis der kommer meget kolde vintre, forventes fyringsolieforbruget at komme til at ligge på maks. 1.000 l.

Vandforbrug

Ejendommens vandforsyning er fra Hørup og Høruphav Vandværk, der er ingen markvandingstilladelser på bedriftens arealer. Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af tabel 6. Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af Seges er vandforbruget 560 l pr. slagtesvin (32-107 kg) og 143 l pr. smågris

(7-32 kg), svarende til 3.166 m³ (normtal skaleret i forhold til vægt). Ejendommens vandforbrug vurderes derfor at ligge inden for normen.

Det er drikkeskåle med drikkevandsventiler i alle stalde. Staldene bliver sat i blød i koldt vand inden vask. Iblødsætningen reducerer det efterfølgende forbrug af rengøringsvand og staldene vaskes med højtryksrensere og koldt vand, hvilket også er vand- og ressourcebesparende.

Der føres ikke løbende journal over energi- og vandforbrug, men forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Det er ikke påtænkt at udarbejde planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager med efterfølgende igangsætning af reparation.

Der er en ansat, der hjælper med at varetage driften på ejendommen. Der foreligger ikke uddannelses- og træningsprogrammer, men der deltages i relevante kurser, når der er behov.

Table 6. Oversigt over vandforbrug i nudrift og ansøgt drift

Type	Forbrug pt	Skønnet forbrug efter
Drikkevand til dyr, vask mv.	ca. 2474 m ³	ca. 3000 m ³ *
Vand til stuehuse	ca. 200 m ³	ca. 200 m ³
I alt	ca. 2674 m ³	ca. 3200 m ³

*) Vejledende vandforbrug er 560 l / slagtesvin og 143 l/smågris ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af Seges

Foderforbrug

De væsentlige råvarer i forbindelse med svineproduktion er eget produceret korn, tilskudsfoder og vand. Som tidligere nævnt benyttes indkøbte færdigblandinger, der blandes med eget produceret korn.

Som gennemsnit benyttes der ca. 2,82 foderenheder pr. kg tilvækst for slagtesvin og 1,91 foderenheder pr. kg tilvækst for smågrise og en foderenhed svarer ca. til 1 kg. Med den umiddelbart forventede produktion af ca. 2.000 slagtesvin (40-113 kg) og 11.000 smågrise (7-40 kg) vil det årlige foderforbrug ligge på ca. 1105 tons.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger oplyser at den umiddelbart forventede produktion ligger på ca. 2.000 slagtesvin (40-113 kg) og 11.000 smågrise (7-40 kg) årligt.

I henhold til "Håndbog til Driftsplanlægning 2015" er elforbruget for en tilsvarende produktion ca. 52.000. Ansøger anfører et elforbrug på ca. 72.000 kWh, hvilket er væsentligt over hvad en gennemsnitlig produktion af samme størrelse forventes at bruge.

Det vurderes at når der anvendes så forholdsmæssigt meget el, skal forbruget registreres i en driftsjournal årligt, for at undgå unødigt overforbrug, i forbindelse med uregelmæssigheder på de strømforbrugende enheder i stalden.

Det fremgår af tabel 6, at det forventede vandforbrug vil være ca. 3000 m³ årligt. Det nuværende vandforbrug er på 2.474 m³. Sønderborg Kommune vurderer at ejendommens vandforbrug svarer til det man kan forvente på en ejendom af denne størrelse (Seges beregning er 3.166 m³).

På baggrund af beregningerne af el, stilles der vilkår om registrering af el -forbruget årligt. Der stilles også vilkår til en gennemgang af forbruget, hvis forbruget af el og vand stiger.

Foderforbruget vurderes at ligge indenfor normen.

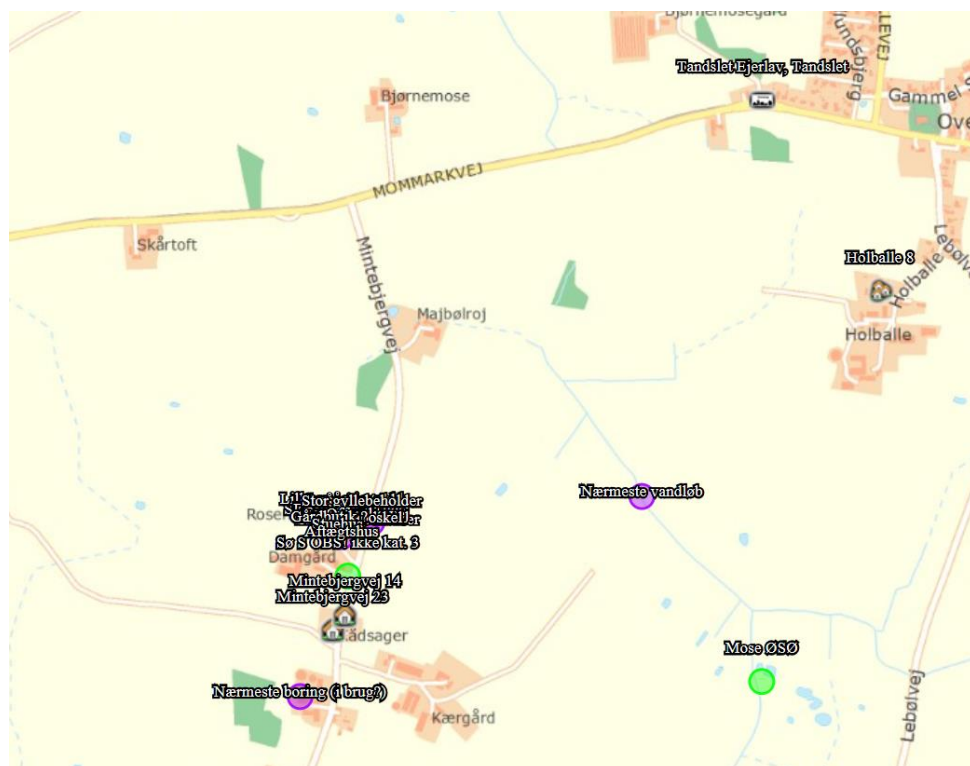
På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 11
- Vilkår 12
- Vilkår 13

4.5 Landskabelig vurdering og overholdelse af afstandskrav

Husdyrbrugets beliggenhed

Figur 1. Husdyrbrugets placering i forhold til omgivelserne

Figur 1 viser en oversigt med angivelse af anlæggets placering i forhold til omgivelserne. Jf. husdyrbruglovens § 6 er etablering af husdyranlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m.

Tablet 7. Forbudszoner § 6 (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer)

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	ca. 1350 m	Fra staldanlægget til byzoneområde ved Tandslet	50 m
Sommerhusområde	Ca. 6,2 km	Fra staldanlægget til sommerhusområde ved Skovbyballe	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	ca. 1350	Fra staldanlægget til lokalplan "Vindmøller ved Mintebjerg"	50 m
Nærmeste nabo (uanset landbrugspligt eller ej)	90 m	Fra staldanlægget til Mintebjergvej 25	50 m

Husdyrbruget på Mintebjergvej 29 er beliggende i landzone. Fra husdyrbruget er der ca. 210 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger. Nabobeboelsen på Mintebjergvej 14 er beliggende syd for husdyrbruget. Nærmeste nabo med landbrugspligt Mintebjergvej 25, ligger ca. 90 m mod syd.

Der er ca. 1340 meter til nærmeste beboelse, som er en del af samlet bebyggelse. Det drejer sig om Holballe 8, som ligger nordvest for staldanlægget. Se figur 1.

Der er ca. 1350 m til nærmeste lokalplanlagte område, "Vindmøller", øst for ejendommen. Der er ca. 1350 m til nærmeste byzone ved Tandslet.

Etablering af husdyranlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er endvidere ikke tilladt indenfor eller i en afstand af 50 meter fra de i tabel 6 beskrevne afstande.

Jf. husdyrbruglovens § 8 må stalde og lign. samt gødnings-opbevaringsanlæg ikke etableres indenfor de afstande der fremgår af tabel 8.

Tablet 8. Oversigt over afstande

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Stuehus	Ca. 10 m	Fra sopolte/gyltestald til stuehuset Mintebjergvej 29	15 m

Naboskel	Ca. 10 m	Fra gyllebeholder til skel mod vej	30 m
Levnedsmiddelvirksomhed	17 m	Gårdbutik	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	2.700 m	Fra staldanlægget til Kirke Hørup Vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	400 m	Fra eksisterende staldanlæg til DGU boring 170.104 (vandboring)	25 m
Vandløb	380 m	Fra staldanlæg til rørlagt vandløb mod syd	15 m
Dræn	> 15 m	Så vidt vides er der ingen drænrør indenfor 15 m fra stalde og lagre.	15 m
Sø (større end 100 m ²)	130 m	Fra staldanlægget til sø syd for ejendommen	
Privat fællesvej	> 15 m	Der er ikke umiddelbart kendskab til, hvor den nærmeste private fællesvej ligger	15 m
Offentlig vej	10 m	Mintebjergvej	15 m
Kategori 1	6.100 m	Fra staldanlægget til Augustenborg Skov	10 m

Miljømyndighedens vurdering

Sønderjyllands amts miljøcenter har den 19.oktober 2006 VVM-screenet ejendommen i forbindelse med en anmeldelse af udvidelse. Det lovlige dyrehold var efter anmeldelsen 300 årssøer, 7000 smågrise og 600 slagtesvin, svarende til 126,9 DE beregnet efter daværende lovgivning. I 2003 anmeldes skift i dyretype på ejendommen. Denne anmeldelse ændrer det lovlige dyrehold til 230 årssøer, 6.700 smågrise 7,3-40 kg og 550 slagtesvin 40-110 kg svarende til 108,43 DE efter gældende bekendtgørelse.

Af tabel 7 og 8 fremgår det, at Husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8 overholdes med undtagelse af afstandskrav til skel, stuehus og levnedsmiddelvirksomhed. Da udvidelsen foregår i eksisterende byggeri gælder afstandskravet til skel og stuehus ikke. I denne miljøtilladelse foretages ingen til- eller ombygninger, der er kun tale om ændret anvendelse inde i bygningen. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår i forhold til staldens placering og udformning.

4.6 Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2017 – 2029 for Sønderborg Kommune ligger ejendommen i landzonen i landområde med kommuneplannummer 3.1.001.L. Ejendommen er beliggende i et område, som ikke er omfattet af en lokalplan.

Ifølge Spildevandsplan 2016 - 2021 for Sønderborg Kommune er ejendommen kloakeret.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at omlægningen af produktionen i det eksisterende anlæg kan ske uden at der opstår konflikt med planforholdene i Sønderborg Kommune.

Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Sønderborg Kommune konstaterer på baggrund af gennemgang af kort, at husdyrbruget er beliggende uden for følgende udpegninger:

- Fredede områder
- Fortidsmindebeskyttelseslinje
- Kirkebyggelinjer og kirkelandskaber
- Å- og søbeskyttelseslinjer
- Strandbeskyttelseslinje
- Klitfredningslinje
- Bevaringsværdige landskaber
- Geologisk bevaringsværdi
- Kulturhistorisk bevaringsværdi
- Lavbundsareal
- Naturbeskyttelsesområder
- Skovrejsningsområder
- Værdifulde kulturmiljøer
- Rekreative interesseområder
- Indsatsområde for truede dyrearter
- Kystnærhedszone
- Lufthavn sikkerhedszone 4000 meter

Natura 2000: Der er ingen bygninger inden for Natura 2000. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land er habitatområde H200, Augustenborg Skov som ligger ca. 6,1 km nordvest for ejendommen. Nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde er Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet rundt om Als (habitatområde 173), som ligger ca. 6 km syd for ejendommen.

Beskyttede naturarealer (§ 3): Ca. 113 m syd for staldanlægget ligger en beskyttet sø. Ca. 1020 m øst for staldanlægget ligger et beskyttet overdrev og 1600 mod nordvest ligger en beskyttet mose.

Økologiske forbindelser: ca. 1 km nord for anlægget ligger en potentiel økologisk forbindelse. Anlægget berører ikke forbindelsen.

Staldanlægget og gyllebeholderen ligger inden for følgende udpegninger:

- Bevaringsværdige landskaber

Miljømyndighedens vurdering

Da der ikke er nogle bygningsmæssige ændringer i forbindelse med ansøgningen om tilladelse, vurderer Sønderborg Kommune at der ikke er konflikter med bygge og beskyttelseslinjer.

5 Ammoniak, natur og bilag IV arter

Afsnittet omhandler husdyrbrugets ammoniakpåvirkning af beskyttet natur, der sker/forekommer fra husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg.

5.1 Ammoniak og natur

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Den samlede ammoniakemission i ansøgt drift og i nudrift (8-års drift) fra husdyrproduktionen på Mintebjergvej 29 er vist i nedenstående tabel 9:

Tabel 9: Samlet ammoniakemission fra stald og lager

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	1511,4	225,9	1737,3
Nudrift	1241,0	225,9	1466,9
8 års-drift	1241,0	225,9	1466,9

Ammoniakdepositionskrav

Nedenstående tabel 10 viser specifikke krav om maksimal total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur, samt krav der kan stilles til kategori 3 natur.

For nærmere beskrivelse af naturarealer der hører under kategori 1-3 samt beskyttede naturtyper udenfor kategorierne se Bilag 3.

Tabel 10. Krav til maksimal ammoniakdeposition i kategori 1-3.

Naturtyper med fastsat beskyttelsesniveau	Beskyttelsesniveauer

Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. <i>Totaldeposition</i> (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. <i>totaldeposition</i> på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. <i>merdeposition</i> , og hvad det nødvendige krav til max. <i>deposition</i> skal være. Kravet må dog ikke være under en max. <i>merdeposition</i> på 1,0 kg N/ha pr. år
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>	

Naturområder ved Mintebjergvej 29

Sønderborg Kommune har foretaget en konkret vurdering af de mulige påvirkninger af naturen i nærområdet til ejendommen på Mintebjergvej 29. Vurderingen tager udgangspunkt i beregninger af ammoniakdeposition til de enkelte naturområder. I de tilfælde, hvor det på baggrund af beregningerne vurderes nødvendigt, er der foretaget besigtigelser af naturområderne.

Der findes i nærområdet til Mintebjergvej 29 en række naturarealer. De naturarealer der ligger nærmest, er beskyttede søer og moser.

Beregnete værdier for ammoniakdeposition til naturarealer ved Mintebjergvej 29

Depositionsberegningen til nærliggende naturområder der er foretaget i husdyrgodkendelse.dk, fremgår af nedenstående tabel 11:

Tabel 11: Naturområder nær anlægget

Naturpunkt	Naturtype	§ 7 natur	Bilag IV arter	Afstand	Merdeposition (kg N/ha/år)	Total (kg N/ha/år)
1202	Mose	Kat. 3		3,0 km	0,0	0,0
A	Mose	Kat. 3		1,0 km	0,0	0,1
Augustenborg Skov	Natura 2000	Kat. 1		6,1 km	0,0	0,0
2541	Overdrev SV	Kat. 2		6,5 km	0,0	0,0

B	Overdrev SØ	Kat. 2		7 km	0,0	0,0
1197	Mose	Kat. 3		2,46 km	0,0	0,0
22	Mose	Kat. 3	Løvfrø	1,6 km	0,0	0,1
7	Sø			125 m	0,1	0,9

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 områder (kategori 1 natur)

Det nærmeste terrestriske Natura 2000 område til det ansøgte projekt på Mintebjergvej 29 er Sønderskoven og Lambjerg Indtægt ca. 3,9 km sydvest for anlægget.

Naturtyperne i Natura 2000 området er omfattet af § 7 i husdyrloven som kategori 1 natur. Efter lovgivningen er den maksimalt tilladelige totaldeposition 0,4 kg N/ha/år.

Den beregnede ammoniakdeposition til kategori 1-natur er på 0,0 kg N/ha/år i både merdeposition og totaldeposition.

For nærmere beskrivelse af Natura2000 områder tættest ved anlægget –se Bilag 4.

Kategori 2-natur (større ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000-områder)

Kategori 2-natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der ligger uden for internationale naturbeskyttelsesområder, se bilag 3.

Efter en gennemgang af luftfotos er det registreret, at nærmeste § 7 kategori 2 arealer, beskyttede overdrev > 2,5 ha, findes ca. 6,5 og 7 km fra ejendommen (naturpunkt 2541 og B på bilag 5). Beregninger viser en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år. På baggrund af gennemgang af luftfotos afvises det, at der findes kategori 2 natur nærmere Mintebjergvej 29 end de nævnte.

Kategori 3-natur (andre ammoniakfølsomme naturområder)

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, som ikke er kategori 1-natur eller kategori 2-natur, se bilag 3.

Beskyttede moser

Nærmeste kategori 3 moser ligger hhv. 1, 1,6, 2,46 og 3 km fra anlægget (naturpunkt 1202, 1197, 22 og A på bilag 5). Den beregnede merdeposition er hhv. 0,0, 0,0, 0,1 og 0,1 kg N/ha/år.

Beskyttede enge og søer

Den nærmeste eng ligger over 1 km fra ejendommen. Da den beregnede merdeposition til en mose ca. 1 km fra ejendommen er meget lav, vurderes det ikke relevant at fortage beregninger til enge længere væk.

Nærmeste sø ligger meget tæt på ejendommen; 125 meter og har en beregnet merdeposition på 0,1 kg N/ha/år. På baggrund af den beregnede værdi til søen her, vurderes det at der ikke kræves beregninger til andre søer i nærområdet.

Tålegrænser for naturtyper

Tålegrænser for de forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald varierer jf. Vejledning om godkendelse af husdyrbrug. Se tabel 12.

Tabel 12. Tålegrænser for forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald (Faglig rapport fra arbejdsgruppen om ammoniak Faglig rapport fra DMU, nr. 568 2006)

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

Baggrunds niveauet for kvælstofbelastningen ligger i Sønderborg Kommune på 16-21 kg N/ha/år. I området omkring ejendommen ligger baggrundsbelastningen på ca. 15,8 kg N/ha/år.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen overholder alle krav i forhold til påvirkning af kategori 1, 2 og 3 natur, ligesom det vurderes, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

6 Bilag IV arter

Bilag IV arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fremgår en liste over arters udbredelse i et grid på 10x10 km fordelt over hele landet. Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår det, at følgende arter er registreret i nærområdet til Mintebjergvej 29:

Sydflagermus

Eptesicus serotinus

Stor Vandsalamander	Triturus cristatus
Spidssnudet frø	Rana arvalis
Løvfrø	Hyla arborea
Markfirben	Lacerta aglilis

Der er tidligere registreret løvfrø ved moseareal naturpunkt 22. Flere af områdets søer og vådområder *kan* være levested for særligt beskyttede arter af padder.

Gamle bygninger og træer *kan* fungere som dagskjul og overvintringssted for flagermus.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer med baggrund i oplysninger om den ansøgte drift, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder væsentligt.

Vær opmærksom på tilfælde, hvor der ved etablering af nye bygninger ændres på ledelinjer for flagermus, eller hvor der fældes gamle træer – det kan kræve en bemærkning.

7 Husdyrbrugets lugtemission

Lugtgeneberegningerne viser, at geneafstandskravene for lugt til enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Se tabel 13.

Tabel 13. Oversigt over lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt	
 Mintebjergvej 14	0	FMK	132,3	132,3	242,2	Ja	▼
 Mintebjergvej 23	0	FMK	132,3	132,3	280,4	Ja	▼
 Holballe 8	0	NY	261,3	261,3	1369,5	Ja	▼
 Mintebjergvej 1A	0	FMK	235,2	235,2	1453,9	Ja	▼
 Tandslet Ejerlav, Tandslet	0	FMK	418,4	418,4	1388	Ja	▼

Nærmeste enkeltbolig ligger på Mintebjergvej 14 mod syd. Afstanden fra anlægget til denne bolig er ca. 242 m. Den korrigerede geneafstand er beregnet til ca. 132,3 m. Den næst nærmeste enkeltbolig ligger på

Mintebjergvej 23 også mod syd. Afstanden fra anlægget til boligen er ca. 280 m. Den korrigerede geneafstand er ca. 132 m. Lugtgenekravet er dermed overholdt.

Nærmeste samlede bebyggelse tager udgangspunkt i beboelsen på Holballe 8. Afstanden fra anlægget til denne bolig er ca. 1369 m. Den korrigerede geneafstand er beregnet til ca. 261 m. Den næst nærmeste samlede bebyggelse tager udgangspunkt i beboelsen på Mintebjergvej 1A. Afstanden fra anlægget til denne bolig er ca. 1453 m. Den korrigerede geneafstand er beregnet til ca. 235 m. Lugtgenekravet er dermed overholdt.

Nærmeste byzone er ved Tandslet beliggende ca. 1388 m fra anlægget. Geneafstanden er ca. 418 m. Lugtgenekravet er dermed overholdt. I tabel 14 ses en oversigt over lugtemissionen fra de enkelte staldafsnit i nudrift og ansøgt drift.

Tabel 14. Lugtemission fra staldafsnit

Staldafsnit	Beregnet lugt (LE/s)		Beregnet lugt (OU/s)	
	Nudrift	Ansøgt drift	Nudrift	Ansøgt drift
Slagtesvinestald	1610	1610	3335	3335*
Lille smågrisestald	1008	1008	1764	1764
Smågrisestald	2760	3220	4830	6670*
Drægtighedsstald	1069,2	1512	1296	3132*
	1947	4620	2343	9570*
Farestier 20	243,6	1008	1344	1764
Farestier 28	348	1440	1920	2520
Farestier 24	249,4	1032	1376	1806
Sopolte/gylte	867,3	2058	1043,7	4263*
Samlet lugt	10102,5	17508	19251,7	34824*

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Konsekvenszonen, dvs. det område som identificerer hvilke naboer, der ville kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke, er beregnet til 562 m. Naboer i dette område vil være hørings- og klageberettigede.

Der foretages ugentlig udslusning af gylle i staldene med træk-og-slip. Udbringning af husdyrgødning står ansøger selv for.

Kumulation af lugt

Hvis der er andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller hos nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Der er ingen kumulation med andre ejendomme.

Miljømyndighedens vurdering

Af tabel 13 ses det, at lugtemissionen er stigende fra nudrift til ansøgt drift i alle staldafsnit på nær slagtesvinestald og lille smågrisestald.

Der ansøges om flexgruppe i slagtesvinestald, smågrisestald, sopolte/gylte og drægtighedsstald.

Lugtemission forekommer fra staldanlægget og fra gødningshåndtering. Staldanlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type husdyrproduktion.

I tabel 12 ses det at alle genekriterier i forhold til afstand og lugt er overholdt.

7.1 Andre genepåvirkninger fra husdyrbruget

Støj og vibrationer

Ansøger oplyser at der er følgende støjkilder på ejendommen:

- Foderanlæg og kompressor
- Ventilation
- Transporter til og fra ejendommen af foder og dyr
- Periodevis støj i forbindelse med markdrift

Ansøger oplyser, at det tilstræbes at støjende aktiviteter udføres i tidsrummet 6-18, dog med undtagelse af markdriften som er vejrafhængig. Støj forventes fra tipping af foder i korngrav og transport af dyr, foder og gylle. Støj fra ejendommen søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Al unødvendig tomgangskørsel undlades.

De vejledende støjgrænser fremgår af vilkår 16.

Støv fra anlæg og maskiner

Støv vil primært forekomme i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejjet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det. Det vurderes, at der ingen støvgener er for naboer i forbindelse med håndteringen af foder.

Lys

Af udendørs belysning er der et lysstofrør ved udleveringsfolden syd for drægtighedsstalden og pyntebelysning på nord- og østsiden af stuehuset. Der vil derfor ikke kunne opstå lysgener i forhold til naboer.

Opbevaring af døde dyr, fluer og skadedyr

Døde dyr opbevares på spalter og overdækket med kadaverkappe ved hegnet i indkørslen fra Mintebjergvej (se oversigtskort bilag 1). DAKA afhenter efter aftale.

Fluebekæmpelse sker vha. rovfluer. Rottebekæmpelse sker vha. den kommunale ordning.

Transporter

Til- og frakørsel til husdyrbruget sker ad indkørslen fra Mintebjergvej. Transporterne sker typisk i dagtimerne, bortset fra afhentning af slagtesvin. Der transporteres foder, levende dyr, døde dyr og dagrenovation med lastbil. Markdriften sker med udgangspunkt fra Skovbyvej 57-59, så der er ingen transport i denne forbindelse fra ejendommen. Herudover er der kørsel med personbiler. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes at være ca. 2 gange dagligt. I tabel 15 fremgår skønnede transport.

Tabel 15. Antal transport efter udvidelsen.

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse antal/år
Foder (lastbil, kapacitet 24 tons)	ca. 12	ca. 12
Indkørsel af halm (traktor og vogn, kapacitet 10 bigballe)	ca. 1	ca. 1
Indlevering af smågrise (egen vogn eller lastbil, kapacitet 120 stk./afhængigt af lastbilens størrelse)	0	ca. 26
Flytning af smågrise mellem ejendomme (egen vogn, kapacitet 120 stk.)	ca. 52	ca. 104
Afhentning af slagtesøer (lastbil, kapacitet 5 stk.)	ca. 26	0
Afhentning af slagtesvin (lastbil, kapacitet: før 50 stk., efter 150 stk.)	ca. 10	ca. 14
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 78	ca. 78
Afhentning af husholdningsaffald (lastbil)	ca. 26	ca. 26
Gylleudkørsel (15 tons gyllevogn)	ca. 200	ca. 213
Levering af fyringsolie (lastbil)	1	1
Maksimalt i alt	maks. 406	maks. 481

Reststoffer

Gyllen der produceres, vil udover affaldsstoffer fra svinene, indeholde en vis andel af vand- og foderspild, samt vaskevand mv. fra rengøring og desinfektion.

Der benyttes udelukkende godkendte vaske- og desinfektionsmidler.

Udbringning af gylle vil ske efter gældende lovgivning med hensyn til kvælstof-, fosfor- og zinkindhold.

Der fodres med indkøbte foderblandinger, der blandes med eget produceret korn. Smågrisene tørfodres og slagtesvinene vådfodres.

Vand til drikkevand og rengøring af stalde mv. kommer fra offentligt vandværk.

Miljømyndighedens vurdering

Ejendommen ligger i det åbne land, som er udlagt til landbrugsområde.

Der vurderes, at der ikke er behov for at foretage støjreducerende tiltag i det eksisterende staldanlæg. Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

Vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer.

Kommunen vurderer at der ikke er behov for at foretage yderligere støjreducerende tiltag.

Støv vurderes ikke at være et problem for naboer. Støv vil primært forekomme i forbindelse med markdriften i meget tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejet efter udkørsel af husdyrgødning mv., når der er behov for det. Det vurderes, at der ingen støvgener er for naboer i forbindelse med håndteringen af foder.

Vibrationer og lavfrekvent støj vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere naboer.

Af udendørs belysning er der et lysstofrør ved udleveringsfolden syd for drægtighedsstalden og pyntebelysning på nord- og østsiden af stuehuset. Der vil derfor ikke kunne opstå lysgener i forhold til naboer.

Med hensyn til støvgener fra ejendommen forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Anlæggets placering vurderes til at yde en tilstrækkelig afskærmning imod lysgener for omboende. Sønderborg Kommune vurderer derfor at der ikke er grund til at stille yderlige vilkår.

Opbevaring af foder samt rengøring af arealer omkring fodersiloer skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Der foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen. Såfremt der efter miljømyndighedens vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan miljømyndigheden meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres en handleplan med foranstaltninger svarende til de enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Der er stillet vilkår hertil.

Sønderborg Kommune vurderer, at ejendommen ikke medfører forhøjet risiko for tilhold af skadedyr og forekomst af fluer.

Miljøtilladelsen meddeles i medfør af Husdyrbrugloven. Der kan derfor kun stilles vilkår til, hvilke udkørselsveje på ejendommen, der må benyttes og hvornår. Færdselsloven regulerer kørsel på offentlige veje.

Ind-/udkørsel til anlægget vurderes at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og trafik hensyn. Den interne trafik på ejendommen vurderes ligeledes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne. Der stilles derfor ikke vilkår til kørselsveje.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 16
- Vilkår 17

7.2 Affaldsproduktion

Der forventes meget små mængder affald fra produktionen. Der vil blandt andet være tomme sprayflasker (til mærkning af dyr), kanyler, batterier, lysstofrør, pap, papir, metal og brændbart restaffald som ikke kan genbruges. En opgørelse over de årlige affaldsmængder kan ses i tabel 15.

Tabel 15. Affaldsmængder

Affaldstype	Opbevaring ssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spraydåser	Depotrum	Transporterer selv	Glansager Genbrugsplads	ca. 52 stk.	15.01.10	23.00
Medicinrester	Depotrum	Transporterer selv	Apotek	Normal intet	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Depotrum	Transporterer selv	Apotek	ca. 1 boks	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	Depotrum	Transporterer selv	Glansager Genbrugsplads	ca. 10 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Depotrum	Transporterer selv	Glansager Genbrugsplads	ca. 50 kg	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Depotrum	Transporterer selv	Glansager Genbrugsplads	ca. 50 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør/LED-lamper	Depotrum	Transporterer selv	Glansager Genbrugsplads	ca. 20 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metal	Depotrum	Transporterer selv	Glansager Genbrugsplads	50 kg	02.01.10	56.20
Tom medicinemballage	Depotrum	Dagrenovation	Sønderborg Forsyning	ca. 200 stk.	15.01.07	51.00
Døde dyr	På plads til døde	DAKA	DAKA	ca. 100 enkelt dyr	02.01.02	66.00

Det meste affald opbevares i depotrummet i slagtesvinestalden. Markdriften sker med udgangspunkt i Skovbyvej 57-59, hvorfor der ikke er affald i form af bekæmpelsesmidler, spildolie, olie- og brændstoffiltre, tomme olietromler og blyakkumulatorer på ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og ansøger skal selv sørge for at sortering, opbevaring og bortskaffelse sker i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativ.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelses anlæg.

Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*
- *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011*
- *Regulativ for erhvervsaffald, 2017*
- *Regulativ for husholdningsaffald, 2017*
- *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*

For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndtering af farligt affald, stilles der vilkår til opbevaring af farligt affald.

På baggrund af ovenstående, vurderer Sønderborg Kommune at opbevaring, håndtering og bortskaffelse af affald ikke vil medføre forurening eller gener.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 6
- Vilkår 7
- Vilkår 8
- Vilkår 9

7.3 Gødningsproduktion og –opbevaring

Bedriftens gødningsproduktion beregnes i gødningsregnskabet. Ansøger har indsendt en kapacitetsberegning se afsnit 4.2.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der i tilstrækkelig grad er redegjort for produktionen af gødning og mængder.

Kommunen vurderer, at de generelle regler vedrørende håndtering af flydende husdyrgødning er tilstrækkelige til at regulere opbevaring og håndtering af gylle/vaskevand.

For at undgå spild af gylle ved udkørsel, stilles der vilkår til, at der skal etableres en påfyldningsplads ved gyllebeholderen, hvis gyllevognene ikke fyldes med selvløsende fyldetårne. Der stilles også vilkår til, at håndtering af flydende husdyrgødning skal foregå under opsyn.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår:

- Vilkår 14
- Vilkår 15

7.4 Reduktion af ammoniak ved anvendelse af BAT

Et af hovedformålene med husdyrbrugloven, er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik på bedriften. Princippet om brugen af bedst tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25, skal husdyrbrug med en emission på over 750 kg NH₃-N pr. år reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

Husdyrgodkendelse.dk beregner automatisk den vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak opnåelig ved anvendelse af BAT jf. bilag 3, tabel 5 i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug. Ammoniakemissionsniveauet fra bedriften på Mintebjergvej 29 må maksimalt være 1.737 kg NH₃-N.

De vejledende BAT-krav til ammoniakemission er overholdt, da ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt er beregnet til 1.737 kg NH₃-N/år (se tabel 16).

Tabel 16. Den vejledende emissionsgrænseværdi og den faktiske emission.

	Ammoniakemission
Emissionsgrænseværdier beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledning	1.737 kg
Beregnet emission i www.husdyrgodkendelse.dk	1.737 kg
Emissionsgrænseniveauet er overholdt med:	0 kg

Miljømyndighedens vurdering

BAT-kravet for ammoniak opfyldes ved at husdyrbruget har staldsystemer som lever op til BAT- krav.

Da husdyrbruget lever op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi, stilles der ikke vilkår til ammoniak.

8 BAT (bedste tilgængelige teknik) på husdyrbruget

Husdyrbruget på Mintebjergvej 29 er ikke omfattet af BAT – konklusionerne for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin.

Ansøgers forslag til egenkontrol:

Der benyttes ingen teknologier som kræver egenkontrol. Der forslås derfor ingen vilkår for egenkontrol.

Af øvrig egenkontrol, der ikke ønskes stillet vilkår om, kan nævnes:

- Der registreres dyr i CHR.
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA, antal og vægt af dyr sendt til slagting.
- Før pumpning af gylle fra staldene bliver det tjekket, om der er plads til mere gylle i gyllebeholderne.
- Gyllepumpning til gyllevogn overvåges.
- Der føres journal over medicinforbrug.
- I løbet af dagen bliver anlægget holdt under opsyn.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres i regnskabet
- Der udarbejdes mark/ gødningsplaner

Krav til BAT

Følgende vurderes af Sønderborg Kommune, at være nødvendigt for ejendommens drift lever op til husdyrbruglovens § 1 stk. 2:

Effektiv vandudnyttelse

- Registrering af vandforbruget
- Opsporing og udbedring af lækager
- Anvendelse af højtryksrensere til rengøring af staldbygninger og udstyr
- Valg og anvendelse af udstyr, der passer til den på gældende dyrekategori (f.eks. drikkenipler, runde drikkebrug, vandbrug), samtidig med at der sikres adgang til vand (ad libitum).
- Kontrol og (om nødvendigt) regelmæssig indstilling af udstyret til drikkevand.
- Genbrug af uforurenet regnvand som rens vand.

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger:

- Registrering af vandforbruget, (der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.)
- Der anvendes iblødsætning og vask med højtryksrensere til rengøring af staldbygninger, mv.

Effektiv energiudnyttelse

- Højeffektive varme-, køle- og ventilationssystemer
- Optimering og optimeret styring af varme-, køle- og ventilationssystemer, især ved anvendelse af luftrensningssystemer.
- Isolering af vægge, gulve og/eller lofter i stalde
- Anvendelse af energieffektiv belysning
- Anvendelse af varmevekslere
- Anvendelse af varmepumper til varmegenvinding
- Varmegenvinding med opvarmet og kølet gulv med strøelse (combidecksystem)
- Anvendelse af naturlig ventilation

Ansøger oplyser følgende om energibesparende foranstaltninger:

- Alle stalde er isolerede
- Ventilationssystemerne er temperaturstyrede med alarmer
- Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af stalde (reducerer modstand) og der er temperaturstyring, alarmer mv. på ventilationsanlæggene

Effektiv udnyttelse af foder

- Anvendelse af lav råprotein i foder
- Anvendelse af lav fosfor i foder
- Begrænse spild
- Begrænse forbruget af foderenheder/fasefodring

Ansøger vil generelt bestræbe sig på at benytte så få foderenheder og så lavt et råprotein- og fosforindhold som muligt. Der benyttes to foderblandinger til smågrisene og to foderblandinger til slagtesvinene. Foderblandingerne indeholder tilpassede mængder aminosyrer og højtfordøjelige uorganiske foderfosfater.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget med de beskrevne tiltag lever op til en effektiv udnyttelse af ressourcer på vand- og foderudnyttelse. Sønderborg Kommune vurderer dog, at det er nødvendigt at stille vilkår til registrering af energiforbruget årligt, for at sikre at der fremadrettet bibeholdes skærpet fokus på ejendommens energiforbrug. Dette vil være et punkt der vil tages op på de ordinære tilsyn.

På baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår.

- Vilkår 11
- Vilkår 12

- Vilkår 13

9 Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Nabo- og partshøring

Et resume og et link til udkast til miljøtilladelse blev den 7. december 2018 udsendt til høring hos naboer inden for konsekvensområdet for lugt (562m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent. Et resume og et link til udkast af denne tilladelse er sendt i partshøring hos:

- Hans Hansen Laue
- Konsulent Anne Lausten Hansen LandboSyd

Ejere og lejere i en radius af 562 m.

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 14 dage frem til og med den 21. december 2018. Partshøringen gav ingen tilbagemeldinger.

Annoncering af afgørelse

Afgørelsen om tilladelse efter husdyrbrugloven er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 3. januar 2019 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Denne tilladelse er meddelt i overensstemmelse § 16 b i husdyrbrugloven., (Miljøministeriets lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 84 – 87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr som fremgår af

www.nmkn.dk og www.naevneneshus.dk. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen.

Myndigheden videregiver herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb torsdag den 31. januar 2019.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Sønderborg Kommune i klageportalen.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

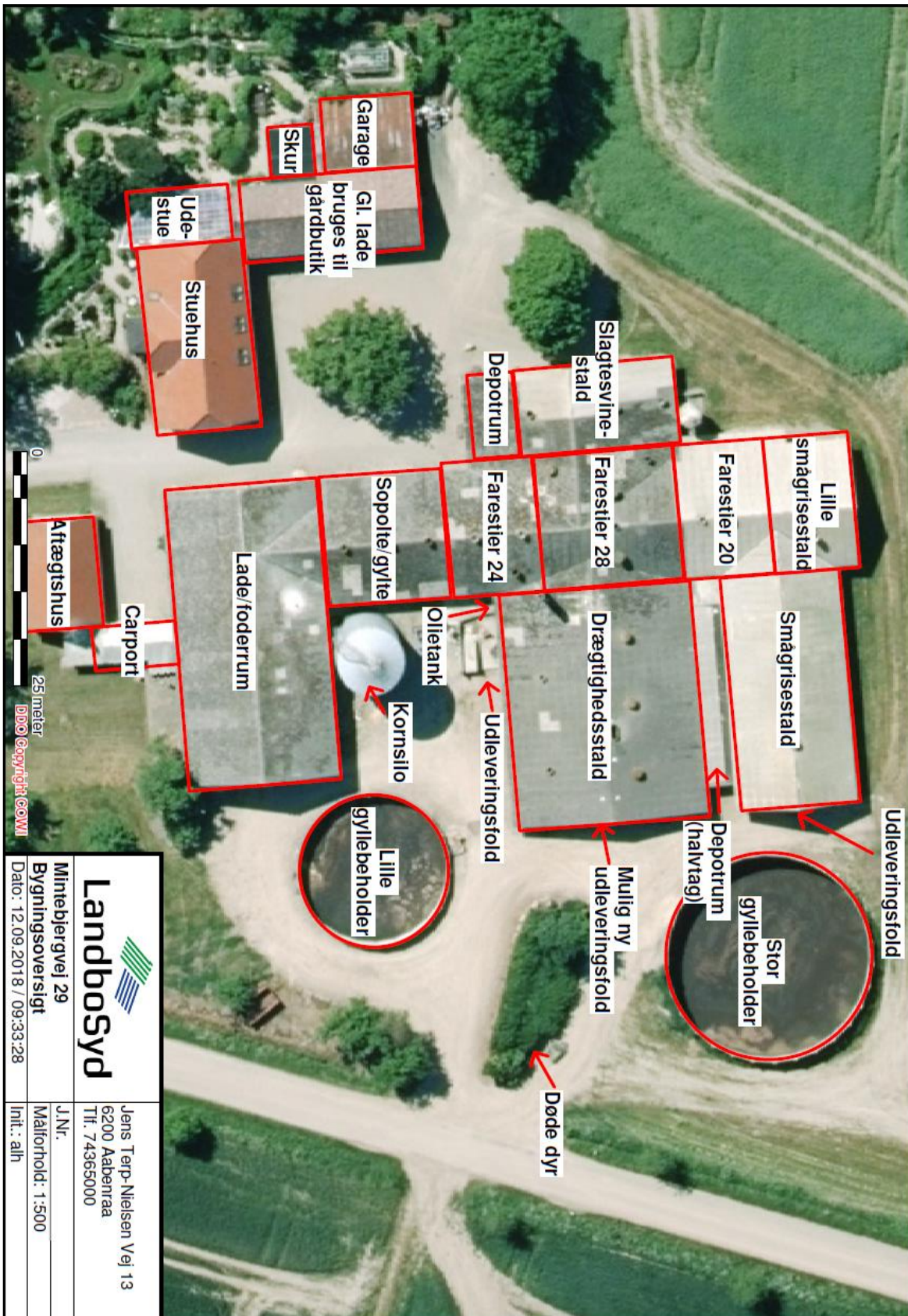
Sussanne Bigum Mortensen

Erhverv og Affald

Sønderborg Kommune

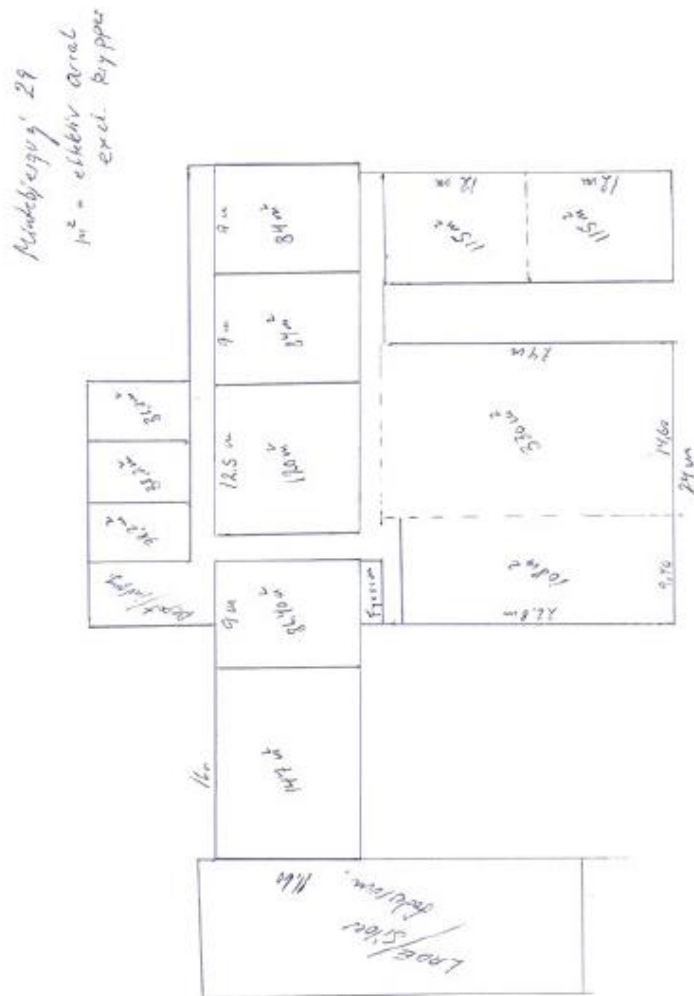
Bilag

Bilag 1. Oversigtskort over anlægget

Bilag 2. Staldskitse

Staldskitse Mintebjergvej 29

Bilag 3. Beskyttet natur efter national og international lovgivning

Definition af beskyttede naturområder:

Natura 2000 naturtyper	Arealer beskyttet af international lovgivning. Udpegede naturarealer, der skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.
Naturtyper beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven	Arealer beskyttet af national lovgivning. Enge, moser, heder og overdrev på 2.500 m ² (for de enkelte området eller i sammenhæng med hinanden) eller søer på 100 m ² inklusiv fugtig bredvegetation. De beskyttede arealer har indhold af plante- og dyreliv karakteristisk for naturtypen. Naturtyperne er beskyttet mod alle tilstandsændringer. Registreringen af beskyttet natur er kun vejledende, hvorfor Kommunen skal høres i de konkrete tilfælde.

Kategorisering af naturtyper

En øget ammoniakdeposition påvirker naturarealer. Vurderingen om hvorvidt, der skal stilles konkrete krav til ammoniakemissionen, afhænger af hvilken kategori naturtypen hører under. De forskellige kategorier beskrives herunder, og kan ses i tabel 17.

Kategori 1, 2 hører under husdyrgodkendelseslovens § 7. Kategori 3 er beskrevet i § 27 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. For de naturtyper der hører under kategori 1-3, kan der stilles krav om specifikt maksimal værdi for samlet ammoniakdeposition.

Enge og søer hører ikke under en kategori, men er generelt beskyttede af naturbeskyttelseslovens § 3. For dem gælder, at det skal vurderes om en ekstra kvælstoftilførsel kan forårsage en ændring af naturtilstanden. Efter naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke ske en tilstandsændring uden dispensation fra Kommunen. Kommunen kan i særlige tilfælde give dispensation til en tilstandsændring i beskyttet natur.

Tabel 17: Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse
Kategori 1	Natura 2000 naturtyper

Kategori 2	Beskyttede heder, højmoser, lobeliesøer > 10 ha og overdrev > 2,5 ha.
Kategori 3	<p>Beskyttede heder, moser, overdrev samt ammoniakfølsomme skove.</p> <p>For at være ammoniakfølsom skal skoven opfylde mindst et af følgende tre kriterier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25 og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Enge og søer

Bilag 4

Natura2000 områder, trusler

Habitatnaturtype/-art	Trussel
Næringsrig sø	Tilgroning
Bøg på muld	Næringsstofbelastning
Ege-blandskov	Næringsstofbelastning
Elle- og askeskov	Næringsstofbelastning, uhensigtsmæssig hydrologi

Natura 2000 område 105, Augustenborg Skov

Bilag 5

